

Nr 187.

Ankom till riksdagens kansli den 17 juni 1941 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsgaranti för exportkredit.

(1:a avd.)

I propositionen nr 298 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden den 6 juni 1941, föreslagit riksdagen medgiva, att svenska staten må, i huvudsaklig överensstämmelse med för närvarande gällande bestämmelser, under tiden till och med utgången av budgetåret 1941/42 till ett belopp av högst 100 miljoner kronor — däri inräknade de belopp, vartill garantier beviljats eller kunna komma att före utgången av budgetåret 1940/41 beviljas — iklädas betalningsansvar för till utlandet levererade inhemska alster av industri, jordbruk och fiske.

I anledning av Kungl. Maj:ts i proposition den 17 mars 1933, nr 245, framställda förslag medgav samma års riksdag, att svenska staten finge under tiden till och med utgången av budgetåret 1933/34 till belopp av högst 75 miljoner kronor iklädas betalningsansvar för exportkrediter för till utlandet levererade inhemska alster av industri, jordbruk och fiske.

Genom förordning den 26 juni 1933 (nr 429) meddelade Kungl. Maj:t i enlighet med riksdagens direktiv föreskrifter angående statsgaranti för exportkredit m. m., därvid bland annat stadgades, att prövning och avgörande av frågor om dylik garanti skulle ankomma på en av Kungl. Maj:t utsedd nämnd, exportkreditnämnden. Instruktion för denna nämnd utfärdades samma dag (nr 430).

Efter förslag av Kungl. Maj:t (propositioner: 1934 nr 256; 1935 nr 169; 1936 nr 263; 1937 nr 83 och 1938 nr 83) lämnade sedermera 1934—1938 års riksdagar fortsatta bemyndiganden för beviljande av statlig exportkreditgaranti under budgetåren 1934/35—1938/39 på i huvudsak oförändrade villkor, dock att sammanlagda garantibeloppet ej fick överstiga 35 miljoner kronor.

I samband med vissa andra åtgärder till den svenska exportens främjande föreslog Kungl. Maj:t i proposition den 17 februari 1939, nr 117, viss utvidgning av den statliga exportkreditgarantiverksamheten. Med bifall till detta förslag medgav 1939 års lagtima riksdag enligt dess skrivelse nr 214, att svenska staten finge, i huvudsaklig överensstämmelse med av dåvarande chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden för sistnämnda dag angivna riktlinjer, under tiden till och med utgången av bud-

getåret 1941/42 iklädas exportkreditgaranti till belopp av högst 60 miljoner kronor, däri inberäknade de belopp, vartill garantier beviljats eller kunde komma att före utgången av budgetåret 1938/39 beviljas.

Genom kungörelse den 26 maj 1939 (nr 214) utfärdade Kungl. Maj:t i anslutning till riksdagens beslut nya bestämmelser angående statsgaranti för exportkredit. För bestämmelsernas innehåll lämnas en redogörelse i propositionen.

I skrivelse den 5 juni 1941 har nu *exportkreditnämnden* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte inhämta riksdagens bemyndigande till en förhöjning av det för gällande exportkreditgarantier fastställda högsta beloppet med 40 miljoner kronor eller från 60 till 100 miljoner kronor. Till stöd för sin framställning har nämnden anfört följande:

Det sammanlagda beloppet av utställda garantier utgjorde den 31 maj 1941 i avrundat tal 36 miljoner kronor. I nämnda belopp inginge garantier, beviljade i anslutning till handelsavtalen med Finland, med närmare 18 miljoner kronor. Sistämnda siffra kunde successivt öka till omkring 37 miljoner kronor. Normalt torde beloppet av övriga garantier kunna beräknas bliva förhållandevis konstant, vadan det sammanlagda högsta garantibeloppet under innevarande år skulle kunna angivas till omkring 55 miljoner kronor. Lades härtill beloppet av nämndens utgifter för skaderegleringar per den 31 maj 1941 — vilka hittills samtliga täckts genom premieinkomster — 1.7 miljoner kronor, skulle garantisumman komma att belöpa sig till omkring 57 miljoner kronor. Härvid borde uppmärksammas, att garantiförbindelserna i följd av de svensk-finska handelsavtalen måst givas en mycket lång löptid, varigenom under den närmaste tiden en förhållandevis betydande andel av det nu fastställda högsta garantibeloppet bundes. Exportkreditnämnden hade dock ansett sig berättigad räkna med en marginal för eventuella nya anspråk å lägst 5 miljoner kronor.

Då det emellertid med hänsyn till rådande förhållanden syntes ovisst, huruvida möjligen uppkommande ytterligare anspråk kunde tillgodoses inom ramen av det hittills fastställda högsta garantibeloppet, hölle exportkreditnämnden för nödvändigt, att nämnda belopp ökades. Att angiva den behövliga höjningens storlek vore givetvis ej möjligt. Nämnden skulle emellertid vilja föreslå, att beloppet bestämdes till 100 miljoner kronor.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

På sätt exportkreditnämnden framhållit, uppgår det sammanlagda beloppet av utställda exportkreditgarantier för närvarande till omkring 36 miljoner kronor. Ehuru sålunda hittills av det belopp, 60 miljoner kronor, till vilket exportkreditgaranti sammanlagt högst må beviljas, tagits i anspråk allenast något mer än hälften, torde det med hänsyn till förhandenvarande omständigheter få anses osäkert, huruvida det återstående beloppet förslår för tillgodoseende av exportkreditbehovet under den tid, som kan komma att förflyta innan riksdagen ånyo samlas. Försiktigheten torde därför bjuda, att exportkreditnämndens förslag, att av riksdagen nu utverkas medgivande till viss ökning av det totala maximibeloppet för exportkreditgaranti bifalles. Mot storleken av det belopp, nämnden härutinnan förordat, har jag ej något att erinra. Någon ändring i principerna för hittillsvarande garantigivning ifrågasättes ej.

Utskottet.

På av departementschefen anförda skäl förordar utskottet en ökning av det maximibelopp, till vilket exportkreditgarantier må utfärdas, från nuvarande 60 till 100 miljoner kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att svenska staten må, i huvudsaklig överensstämmelse med för närvarande gällande bestämmelser, under tiden till och med utgången av budgetåret 1941/42 till ett belopp av högst 100 miljoner kronor — däri inräknade de belopp, vartill garantier beviljats eller kunna komma att före utgången av budgetåret 1940/41 beviljas — iklädas betalningsansvar för till utlandet levererade inhemska alster av industri, jordbruk och fiske.

Stockholm den 17 juni 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 185.
